

હું કઈ રીતે દાતા બની શકું?

જો આપ નક્કી કરો કે આપના મૃત્યુ વખતે દાતા બનવા માંગો છો તો આપની ઈચ્છાઓ નોંધાય તેની ખાતરી કરવા માટે આપે NHS અંગ દાતા રજીસ્ટરમાં જોડાવું જરૂરી છે. આપનાં નજીકના સગાં-વહાલાઓ સાથે આપના નિર્ણયની ચર્ચા કરો જેથી તેઓ આપની ઈચ્છાઓથી માહિતગાર થાય. રજીસ્ટરમાં આપનું નામ ઉમેરવું સરળ અને ઝડપી છે.

આપ organdonation.nhs.uk

પર ઓનલાઇન રજીસ્ટર થઈ શકો છો

અથવા **0300 123 23 23** પર કોલ કરી શકો છો.

અંગ અને કોશિકા દાન વિશે વધુ જાણવા માટે
organdonation.nhs.ukની મુલાકાત લો

OLC229L2 2012 Hindu (Gujarati)

અંગદાન અને ધાર્મિક માન્યતાઓ

અંગદાન અને હિન્દુ
માન્યતાઓની માર્ગદર્શિકા

How do I become a donor?

If you decide you would like to become a donor on your death, you need to join the NHS Organ Donor Register to ensure your wishes are recorded. Discuss your decision with those closest to you so that they are aware of your wishes. Adding your name to the register is simple and quick:

You can register online at
organdonation.nhs.uk

Or call **0300 123 23 23**

To find out more about organ
and tissue donation, visit
organdonation.nhs.uk

OLC229P 2012

Organ donation and religious beliefs

A guide to organ donation
and Hindu beliefs

હિંદુત્વ અને અંગદાન

અંગ દાન

અંગદાન એ જેને પ્રત્યારોપણની જરૂર હોય તેવી કોઈ વ્યક્તિને મદદ કરવા માટે અપાતી અંગની ભેટ છે. અંગ પ્રત્યારોપણ દ્વારા સેંકડો લોકોના જીવન દર વર્ષે બચે છે કે સુધરે છે.

મૃત્યુ પામેલા લોકો દાન કરી શકે તેવા અંગોમાં હૃદય, ફેફસાં, કિડની, કલેજ, સ્વાદુપિંડ અને નાના આંતરડાનો સમાવેશ થાય છે. ચામડી, હાડકા, હૃદયના વાલ્વ અને કોર્નિયા જેવી કોશિકાનો પણ અન્યને મદદ કરવા માટે ઉપયોગ થઈ શકે છે.

દાન એ વ્યક્તિગત પસંદગી છે અને સમાન ધાર્મિક સમૂહોમાં પણ તે અંગે અલગ અલગ અભિપ્રાયો છે

અંગોનું દાન કરવા વિશે વિચારવું શા માટે અગત્યનું છે?

તબીબી પ્રગતિ સાથે હવે કિડની, કલેજ અને હૃદયની નિષ્ક્રિયતા જેવા જીવલેણ રોગોથી પીડાતાં લોકોની જીવનની શક્યતાને વધારવા માટે પ્રત્યારોપિત અંગો અને કોશિકાઓનો ઉપયોગ કરવો હવે શક્ય છે. હવે પહેલાં કરતાં વધારે લોકો આ રોગોથી પીડાય છે અને કેટલાંક વંશીય સમૂહોને અન્યો કરતાં વધારે અસર થઈ હોવાનું લાગે છે.

આજે જેને અંગની જરૂર હોય તેવી વ્યક્તિ અજાણી હોઈ શકે છે, પરંતુ આવતીકાલે તે વ્યક્તિ એ પણ હોઈ શકે છે જેને આપ જાણતાં હો અને ખૂબ ચાહતાં હો. તેથી કૃપા કરીને અંગ દાતા બનવા વિશે વિચારવા માટે આપનો સમય લો અને સગાં-વ્હાલાઓ સાથે આપના વિચારોની ચર્ચા કરો.

સંમતિ

અંગોનું દાન થઈ શકે તે પહેલાં સંભવિત દાતાની સૌથી નજીકનાં લોકોની સંમતિ કે પરવાનગી હંમેશા માંગવામાં આવે છે. આ કારણે જો આપ દાતા બનવાનું નક્કી કરો તો આપની ઈચ્છાઓની આપના સગાં-વ્હાલાઓ સાથે ચર્ચા કરવી ખૂબ અગત્યની છે. અંગ દાન માટે સંમતિ આપતાં ઘણાં પરિવારો કહે છે કે તેમને પડેલી ખોટમાંથી કોઈકને લાભ થયો છે એવું જાણીને સારું લાગે છે.

અંગ દાન ક્યારે થઈ શકે?

ડોક્ટર્સ અને તેમના સાથીઓ કોઈનું જીવન બચાવવા માટે શક્ય તેટલાં પ્રયત્નો કરવા માટે સજ્જ છે. જીવન બચાવવા માટેના બધા પ્રયત્નો નિષ્ફળ ગયા પછી અને જેઓ પ્રત્યારોપણ ટીમ સાથે બિલકુલ સંબંધિત ન હોય તેવા ડોક્ટર્સ દ્વારા મૃત્યુનું પ્રમાણ આપવામાં આવ્યા બાદ જ પ્રત્યારોપણ માટે અંગો કાઢવામાં આવે છે.

યુકેમાં મોટાભાગનાં દાન કરેલા અંગો એવા લોકોમાંથી આવે છે જેઓ મગજની ભારે ઈજાથી મૃત્યુ પામે છે અને જેઓ ઈન્ટેન્સિવ કેર યુનિટમાં વેન્ટિલેટર પર હોય. મગજની ઈજાથી મગજના સ્તંભમાં અગત્યના કેન્દ્રોને નુકસાન થાય છે જે જીવન ટકાવવા માટે આવશ્યક હોય છે. ડોક્ટર્સ આને ‘બ્રેઇન સ્ટેમ ડેથ’ કહે છે. આ કોમામાં હોવું કે ‘સતત બેભાન અવસ્થા’માં હોવા બરાબર નથી. આ ક્યારે થયું છે તે ચોક્કસ અભિપ્રાય સાથે બતાવવા માટે કડક માર્ગદર્શિકાઓ પ્રમાણે પરીક્ષણો કરવામાં આવે છે. જ્યારે બ્રેઇન સ્ટેમ ડેથ જાહેર કરવામાં આવે ત્યારે દર્દી હજીપણ વેન્ટિલેટર પર હોઈ શકે છે અને હૃદયના ધબકારા ચાલુ હોઈ શકે છે જે સમગ્ર શરીરમાં લોહીનું વહન કરવાનું ચાલુ રાખે છે. આનાથી અંગોને મળતો ઓક્સિજનયુક્ત લોહીનો પુરવઠો ખોરવાતો નથી જે પ્રત્યારોપણના તંદુરસ્ત પરિણામ માટે જરૂરી હોય છે.

જેમનું હૃદય બંધ થવાને કારણે મૃત્યુનું પ્રમાણ આપવામાં આવ્યું હોય તેવા લોકો તરફથી પણ અંગોનું દાન થઈ શકે છે. જેમનામાં ‘હૃદય ધબકતું ન હોય’ તેવા આ દાતાઓમાં પ્રમાણપત્ર પણ એવા ડોક્ટર્સ દ્વારા આપવામાં આવે છે જેઓ સંપૂર્ણપણે પ્રત્યારોપણ ટીમથી સ્વતંત્ર છે.

કાળજી અને આદર

સંપૂર્ણ કાળજી અને આદર સાથે અંગો અને કોશિકાઓ દૂર કરવાની ક્રિયા કરવામાં આવે છે. પરિવાર ત્યારબાદ શરીર જોઈ શકે છે અને જો પરિવાર ઈચ્છે તો સ્ટાફ ચેપલેઈન અથવા સ્થાનિક ધાર્મિક નેતાનો સંપર્ક કરી શકે છે.

હિંદુત્વ અને અંગદાન

હિંદુ શાસ્ત્રોમાં અંગ દાનને સમર્થન આપતા હોય તેવા ઘણાં સંદર્ભો મળે છે. દાન એ ડોનેશન માટે સંસ્કૃતમાં મૂળ શબ્દ છે જેનો અર્થ છે નિ:સ્વાર્થપણે આપવું. દસ નિયમો (ગુણવાન કાર્યો) ની યાદીમાં દાનનો ત્રીજો ક્રમ છે.

“ જેનું દાન કરવું શક્ય હોય તેવી બધી વસ્તુઓમાંથી, તમારું પોતાનું શરીર દાન કરવું એ ખરેખર સૌથી યોગ્ય છે.”

મનુસ્મૃતિ

“ અન્યોના સુખમાં આપણું પોતાનું સુખ રહેલું છે.”
પૂજ્ય પ્રમુખ સ્વામી મહારાજ, BAPS Swaminarayan Sanstha

મૃત્યુ બાદ જીવન હોય છે તે હિંદુઓની દ્રઢ માન્યતા છે અને તે પુનર્જન્મની ચાલુ રહેતી પ્રક્રિયા છે. કર્મનો કાયદો નક્કી કરે છે કે પછીના જીવનમાં આત્મા કયા માર્ગે જશે. ભગવદ ગીતા નાશવંત શરીર અને અમર આત્માને કપડાંના શરીર સાથેના સંબંધની જેમ સરળ રીતે વર્ણવે છે:

“ વસમસિ જીર્ણાની યથા વિહય નવનિ ગ્રહનતિ નરો
‘પરાનિ તથા શરીરાનિ વિહય જીર્ણય અન્યનિ
સમયતિ નવાંદી દેહી”
ભગવદ ગીતા, પ્રકરણ 2:22

“ જેમ વ્યક્તિ જૂના વસ્ત્રોનો ત્યાગ કરીને નવા વસ્ત્રો પહેરે છે તેમ આત્મા જૂના અને બિનઉપયોગી શરીરને છોડીને નવા ભૌતિક શરીરને સ્વીકારે છે.”
ભગવદ ગીતા, પ્રકરણ 2:22

વૈજ્ઞાનિક અને તબીબી ગંથો (ચરક અને સુશ્રુત સંહિતા) એ વેદોનો અગત્યનો ભાગ છે. ચરક ઋષિ આંતરિક દવા અંગે કહે છે જ્યારે સુશ્રુત ઋષિ અંગ અને હાથના પ્રત્યારોપણનાં પાસાંઓનો સમાવેશ કરે છે:

“ અંગદાન એ હિંદુ માન્યતાઓ સાથે સુસંગત છે કારણ કે તે અન્યોના જીવનને બચાવવામાં મદદ કરી શકે છે.”

સ્વ. ઓમપ્રકાશ શર્મા, MBE, પ્રમુખ, નેશનલ કાઉન્સિલ ઓફ હિન્દુ ટેમ્પલ્સ

Hinduism and organ donation

There are many references that support the concept of organ donation in Hindu scriptures. Daan is the original word in Sanskrit for donation meaning selfless giving. In the list of the ten Niyamas (virtuous acts) Daan comes third.

“ **Of all the things that it is possible to donate, to donate your own body is infinitely more worthwhile.**”
The Manusmruti

“ **In the joy of others lies our own.**”
His Holiness Pramukh Swami Maharaj, BAPS Swaminarayan Sanstha

Life after death is a strong belief of Hindus and is an ongoing process of rebirth. The law of Karma decides which way the soul will go in the next life. The Bhagavad Gita describes the mortal body and the immortal soul in a simple way like the relationship of clothes to a body:

“ **Vasamsi jirnani yatha vihaya navani grhnati naro ‘parani tatha sarirani vihaya jirnany anyani samyati navandi dehi’**”
Bhagavad Gita, chapter 2:22

“ **As a person puts on new garments giving up the old ones, the soul similarly accepts new material bodies giving up the old and useless ones.**”
Bhagavad Gita, chapter 2:22

Scientific and medical treatises (Charaka and Sushruta Samhita) form an important part of the Vedas. Sage Charaka deals with internal medicine while Sage Sushruta includes features of organ and limb transplants:

“ હું હંમેશા મારું ડોનર કાર્ડ મારી સાથે રાખું છું. તે કહે છે કે મારા શરીરનો મારા મૃત્યુ બાદ અંગ દાન અને તબીબી હેતુઓ માટે ઉપયોગ થઈ શકે. હું શક્ય તેટલાં લોકોને આમ કરવા માટે પ્રોત્સાહિત કરીશ.”
સ્વ. ડૉ. બાલ મુકુંદ ભાલા, કો-ઓર્ડિનેટર, હિંદુ ઈન્ટરનેશનલ મેડિકલ મિશન, ભૂતપૂર્વ પ્રમુખ, હિંદુ કાઉન્સિલ UK

“ હું અંગદાનમાં માનું છું. જો મારા આત્માએ મારા શરીરને છોડ્યા બાદ જો તે અન્ય કોઈ વ્યક્તિને સારી ગુણવત્તાનું જીવન જીવવા માટે મદદ કરી શકે તો તે એક સારી સેવા છે.”
શ્રીમાન અર્જુણ વેકરિયા જેપી, હિંદુ ફોરમ ઓફ બ્રિટનના પ્રમુખ

હિંદુત્વ પરની માહિતી અહીં ઉપલબ્ધ છે:
www.bbc.co.uk/religion

Hinduism and organ donation

Organ donation

Organ donation is the gift of an organ to help someone else who needs a transplant. Hundreds of people’s lives are saved or improved each year by organ transplants.

Organs that can be donated by people who have died include the heart, lungs, kidneys, liver, pancreas and small bowel. Tissue such as skin, bone, heart valves and corneas can also be used to help others.

Donation is an individual choice and views differ even within the same religious groups.

Why is it important to think about donating organs?

With medical advances it is now possible to use transplanted organs and tissues to enhance the life chances of those suffering from a range of terminal conditions such as renal, liver and heart failure. More people than before now suffer from these conditions and some ethnic groups seem to be more affected than others.

The person in need of an organ today may be a stranger, but tomorrow that person could be someone you know and love dearly. So please take the time to think about becoming an organ donor and discuss your thoughts with loved ones.

Consent

The consent or permission of those closest to the potential donor is always sought before organs can be donated. This is why it is so important to discuss your wishes with your loved ones should you decide to become a donor. Many families who agree to organ donation have said that it helps to know some good has come from their loss.

When can organ donation take place?

Doctors and their colleagues are committed to doing everything possible to save life. Organs are only removed for transplantation once all attempts to save life have failed and after death has been certified by doctors who are entirely independent of the transplant team.

Most donated organs in the UK come from people who die from a severe brain injury, and who are on a ventilator in an Intensive Care Unit. The brain injury will have damaged the vital centres in the brain stem which are essential to maintain life. Doctors call this ‘brain stem death’. This is not the same as being in a coma or ‘persistent vegetative state’. Tests are carried out to strict guidelines to show conclusively when this has happened. When brain stem death is pronounced the patient may still be on a ventilator, and have a heart beat which continues to circulate blood around the body. This prevents the organs from losing the oxygen-rich blood supply which is necessary for a healthier transplanted outcome.

Organs can also be donated from people whose death has been certified because their heart has stopped. Certification in these ‘non-heart beating’ donors is also by doctors who are entirely independent of the transplant team.

Care and respect

The removal of organs and tissues is carried out with the greatest care and respect. The family can see the body afterwards and staff can contact a chaplain or local religious leader if the family wishes.

“ **Organ donation is in keeping with Hindu beliefs as it can help to save the life of others.**”

The Late Mr Om Parkash Sharma MBE, President, National Council of Hindu Temples

“ **I always carry my donor card with me. It says that my whole body can be used for organ donation and medical purposes after my death. I would like to encourage as many people as possible to do the same.**”

The Late Dr Bal Mukund Bhala, Co-ordinator Hindu International Medical Mission, Former President Hindu Council UK

“ **I believe in organ donation. If my body can help someone else live a better quality of life after my soul has vacated it then it is good Seva.**”

Mr Arjan Vekaria JP, President Hindu Forum of Britain

Information on Hinduism is available from:
www.bbc.co.uk/religion